

KINH NGHIỆM THỰC TẾ HƯỚNG DẪN SINH VIÊN TRIỂN KHAI THÀNH CÔNG ĐỀ TÀI NGHIÊN CỨU KHOA HỌC NGÀNH KẾ TOÁN

Hoàng Kim Oanh *

Tóm tắt: Nhằm hình thành và phát triển năng lực nghiên cứu khoa học cho sinh viên, hoạt động nghiên cứu khóa học trong sinh viên đã được nhiều trường đại học chú trọng. Trường Đại học Kinh doanh và Công nghệ Hà Nội đã triển khai nhiều hoạt động tích cực trong hoạt động NCKH, trong đó có khuyến khích hoạt động NCKH của sinh viên. Trên cơ sở định hướng của nhà trường, Khoa Kế toán đã tiên phong trong hoạt động NCKH của sinh viên. Ngày 16/11/2022, 3 nhóm sinh viên kế toán đã bảo vệ thành công 3 đề tài NCKH và được hội đồng nghiệm thu của nhà trường đánh giá loại xuất sắc. Mục đích của bài viết nhằm chia sẻ kinh nghiệm thực tế hướng dẫn sinh viên triển khai thành công đề tài NCKH ngành kế toán.

Từ khóa: Nghiên cứu khoa học, sinh viên, đề tài, kế toán.

Summary: In order to form and develop scientific research capacity for students, course research activities among students have been focused on by many universities. Hanoi University of Business and Technology has implemented many positive activities in scientific research, including encouraging scientific research activities of students. Based on the school's orientation, the Faculty of Accounting has pioneered scientific research activities for students. On November 16th, 2022, 3 groups of accounting students successfully defended 3 scientific research topics and were rated excellent by the school's acceptance council. The purpose of the article is to share practical experiences to guide students in successfully implementing scientific research topics in accounting.

Keywords: Scientific research, students, topics, accounting.

Nghiên cứu khoa học (NCKH) trong trường đại học là yếu tố quan trọng góp phần gắn lý thuyết với thực tiễn, nâng cao chất lượng đào tạo. Mục tiêu hoạt động NCKH của sinh viên là hình thành và phát triển năng lực nghiên cứu cho sinh viên, góp phần phát hiện và bồi dưỡng các nhà khoa học trẻ tài năng, đáp ứng yêu cầu đào tạo nhân lực trình độ cao, cũng như tạo môi trường thuận lợi hỗ

trợ sinh viên tham gia hoạt động NCKH nhằm hình thành các ý tưởng, dự án khởi nghiệp, tạo cơ hội việc làm cho sinh viên sau khi tốt nghiệp.

Những những năm qua, hoạt động NCKH trong sinh viên đã được nhiều trường đại học chú trọng, đẩy mạnh. Tại Trường Đại học Kinh doanh và Công nghệ Hà Nội, trong giai đoạn trước năm 2022, mới chỉ có các ý tưởng kinh doanh

* Trường ĐH KD&CN Hà Nội

và có một số đề án khởi nghiệp của sinh viên, chứ chưa có đề tài NCKH nào được triển khai thành công. Trong chiến lược phát triển của trường giai đoạn 2018-2022, tầm nhìn 2030 đã đặt ra nhiệm vụ của NCKH là hoạt động nhằm nâng cao chất lượng giáo dục đáp ứng đòi hỏi của xã hội về nguồn nhân lực trong điều kiện kinh tế thị trường, hội nhập kinh tế quốc tế và cách mạng công nghiệp 4.0. Để thực hiện nhiệm vụ này, trường đã triển khai nhiều hoạt động tích cực trong hoạt động NCKH, trong đó có khuyến khích hoạt động NCKH của sinh viên.

Trên cơ sở định hướng của trường, Khoa Kế toán đã tiên phong trong hoạt động NCKH của sinh viên. Vào cuối năm 2021, Chủ nhiệm Khoa Kế toán đã phát động phong trào NCKH của sinh viên. Theo đó, các giảng viên của Khoa là cố vấn học tập cho sinh viên khóa 24 ngành Kế toán được Chủ nhiệm khoa giao nhiệm vụ phổ biến hoạt động NCKH cho sinh viên, động viên sinh viên tích cực tham gia hoạt động NCKH và lựa chọn những sinh viên có đủ khả năng tham gia hoạt động NCKH. Tuy nhiên, có một thực tế là tại thời điểm đó bản thân giảng viên cũng rất lúng túng trong vấn đề chọn đề tài nghiên cứu hay quy trình nghiên cứu, chưa biết cần phải làm gì và làm như thế nào. Thế nhưng, bằng sự nhiệt huyết, trách nhiệm với nghề, với sinh viên, sau một năm vừa làm vừa học hỏi, ngày 16/11/2022, 3 nhóm sinh viên kế toán đã bảo vệ thành công 3 đề tài NCKH và được Hội đồng Nghiệm thu của trường đánh giá loại xuất sắc. Đây là bước khởi đầu cho hoạt động NCKH của sinh viên kế toán nói riêng,

của Trường Đại học Kinh doanh và Công nghệ Hà Nội nói chung.

Là người trực tiếp tham gia hướng dẫn sinh viên thực hiện đề tài NCKH, trực tiếp đồng hành cùng các em trong suốt một năm, tôi hiểu rõ những khó khăn vướng mắc gặp phải trong quá trình thực hiện đề tài. Bằng kinh nghiệm thực tế, dưới đây, tôi xin chia sẻ một số kinh nghiệm của mình trong việc hướng dẫn sinh viên triển khai thành công đề tài NCKH kế toán.

Trước hết, giảng viên cần là người truyền lửa cho sinh viên. Thực tế là phần lớn sinh viên không biết đến hoạt động NCKH hoặc có biết đến, nhưng thấy nó rất xa vời, không biết mình cần phải làm gì và làm như thế nào. Giảng viên chính là những người tiếp xúc trực tiếp với sinh viên qua hoạt động giảng dạy. Bởi vậy, giảng viên có cơ hội để chia sẻ với sinh viên về hoạt động NCKH, có cơ hội để hiểu tâm tư nguyện vọng của sinh viên và có cơ hội để nắm được sinh viên nào có khả năng tham gia hoạt động NCKH. Do vậy, mỗi giảng viên cần chia sẻ với sinh viên về hoạt động NCKH để sinh viên biết được những lợi ích từ việc tham gia NCKH, biết được mình cần phải làm gì để tham gia NCKH. Đồng thời, mỗi giảng viên cần động viên sinh viên tham gia NCKH và sẵn sàng trực tiếp tham gia hướng dẫn các em NCKH. Giảng viên cũng cần lựa chọn những sinh viên có nguyện vọng tham gia NCKH, có đủ năng lực NCKH và làm cầu nối giữa những sinh viên này với Khoa và trường.

Thứ hai, giảng viên cần định hướng cho sinh viên đề tài nghiên cứu mang

tính khả thi. Sau khi đã hình thành được nhóm sinh viên tham gia NCKH, vấn đề tiếp theo cần làm là xác định được đề tài nghiên cứu. Đây là vấn đề rất quan trọng, quyết định sự thành bại của đề tài nghiên cứu và đây cũng là vấn đề khá khó khăn khi giảng viên chưa có kinh nghiệm NCKH. Đề tài nghiên cứu có thể là một vấn đề phát sinh trong chính quá trình học tập của sinh viên, hay những vấn đề bức xúc trong cuộc sống hàng ngày chưa được giải quyết triệt để, hoặc đơn giản là sự phát triển các đề tài có trong tiểu luận trên lớp học,... Đề tài được chọn nên chứa đựng những vấn đề mang tính cấp thiết và có ý nghĩa cao. Vấn đề nghiên cứu có thể chưa được giải quyết triệt để, song nó sẽ là cơ sở, nền tảng cho những nghiên cứu sâu hơn trong tương lai.

Khi đã xác định được nội dung nghiên cứu thì việc xác định được tên của đề tài cần được đặc biệt lưu ý. Tên của đề tài nên được “chính xác hóa”, “cụ thể hóa” về mặt đối tượng nghiên cứu, cũng như về thời gian và không gian khảo sát. Tên đề tài cần được viết rõ ràng, tránh dài dòng hoặc gây hiểu lầm không cần thiết.

Thứ ba, giảng viên cần hướng dẫn sinh viên chuẩn bị bản thuyết minh đề tài NCKH thật cẩn thận. Bản thuyết minh đề tài là sản phẩm đầu tiên của quá trình nghiên cứu, nhưng lại có ý nghĩa quyết định sự thành bại của hoạt động NCKH. Thuyết minh đề tài NCKH là cơ sở để Khoa chọn đề tài để trình lên trường và cũng là cơ sở để trường quyết định có cấp kinh phí thực hiện đề tài NCKH đó hay không. Do đó, thuyết

minh đề tài NCKH cần được trao đổi kỹ lưỡng, chuẩn bị thật cẩn thận. Trước hết, thuyết minh đề tài cần nêu được thông tin chung về đề tài, như tên đề tài, dạng đề tài, thời gian thực hiện, cấp quản lý, kinh phí, chủ nhiệm đề tài, đơn vị chủ trì, giảng viên hướng dẫn. Tiếp đến, thuyết minh đề tài cần làm rõ nội dung khoa học của đề tài, như mục tiêu của đề tài, tổng quan tình hình nghiên cứu thuộc lĩnh vực đề tài, tính cấp thiết của đề tài, đối tượng và phạm vi nghiên cứu, mục tiêu nghiên cứu và ý nghĩa của đề tài nghiên cứu, nội dung nghiên cứu, phương pháp nghiên cứu và tiến độ thực hiện. Những nội dung này cần ngắn gọn, rõ ràng và bám sát đề tài nghiên cứu. Cuối cùng, thuyết minh đề tài cần đưa ra được dự kiến kết quả của nghiên cứu, các cá nhân tham gia thực hiện đề tài và đề cương của đề tài.

Thứ tư, giảng viên định hướng cho sinh viên tìm kiếm và thu thập tài liệu đầy đủ và phù hợp. Sau khi đề tài đã được Khoa và trường chấp nhận. Sinh viên cần tiến hành tìm kiếm và thu thập tài liệu phục vụ cho việc thực hiện nghiên cứu. Mỗi đề tài khác nhau sẽ có những tài liệu cần thu thập khác nhau. Sinh viên có thể sử dụng những đề tài đã nghiên cứu liên quan tới vấn đề của mình để tham khảo thông qua Internet. Ngoài ra, sinh viên có thể sử dụng danh mục tài liệu trong thư viện của trường, các luận văn, đồ án tốt nghiệp của các khoa. Việc tìm hiểu tổng quát các đề tài, báo cáo, tài liệu,... của các tác giả khác sẽ giúp sinh viên có thể biết được đề tài đang triển khai đã được các tác giả khác

nghiên cứu tới đâu, có thể kế thừa và phát triển như thế nào, từ đó có định hướng cụ thể cho nội dung sẽ nghiên cứu. Tuy nhiên, có một vấn đề đối với sinh viên mà giảng viên hướng dẫn cần hết sức lưu ý, đó là hầu hết sinh viên chưa biết sử dụng nguồn tài liệu tham khảo từ nhiều phương tiện khác nhau. Hiện nay, việc tìm kiếm thông tin phục vụ đề tài không còn là vấn đề quá lo lắng đối với sinh viên. Nhưng làm thế nào để có những thông tin phù hợp, giúp giải quyết, hỗ trợ cho các nội dung đang nghiên cứu, đồng thời tham khảo ý tưởng thế nào là không vi phạm bản quyền tác giả, không bị coi là “đạo văn”,... lại là những vấn đề cần quan tâm. Do vậy, giảng viên hướng dẫn cần hướng dẫn sinh viên cách trích dẫn tài liệu tham khảo với những ý tưởng, nội dung tham khảo trực tiếp của các tác giả khác. Nếu chỉ lấy một số ý nào đó trong bài viết, cần phát triển theo tư duy của bản thân sinh viên sao cho phù hợp với phần nội dung trình bày.

Thứ năm, giảng viên cần giúp sinh viên xác định rõ phương pháp được sử dụng cho nghiên cứu đề tài. Kinh nghiệm hướng dẫn thực tế cho thấy nội dung này thường được giảng viên và sinh viên không chú trọng. Phần phương pháp nghiên cứu thường được tham khảo ở những tài liệu hoặc đề tài khác, dẫn đến hiện tượng đưa vào đề tài những phương pháp nghe rất khoa học, nhưng tác giả lại không hiểu phương pháp đó là gì, hay hiện tượng phương pháp đó được nêu ở phần phương pháp nghiên cứu, nhưng trong toàn bộ nội dung nghiên cứu lại không sử dụng gì đến nó, còn phương pháp sử dụng

để nghiên cứu lại không được đề cập ở phần phương pháp nghiên cứu.

Thứ sáu, giảng viên cần yêu cầu sinh viên xây dựng kế hoạch cụ thể cho các hoạt động nghiên cứu. Mỗi đề tài nghiên cứu sẽ có thời gian nhất định để thực hiện. Do vậy, tác giả cần xây dựng kế hoạch công việc thật chi tiết và cụ thể, bao gồm các mốc thời gian cần hoàn thành và nguồn lực dự kiến. Trong trường hợp có nhiều thành viên tham gia nghiên cứu đề tài, cần có sự phân công trách nhiệm rõ ràng giữa các thành viên để sử dụng hết khả năng của mỗi thành viên và tránh gây ra sự mất đoàn kết. Ngoài ra, hoạt động NCKH của sinh viên trùng với thời gian học tập chính thức, do đó, cần sắp xếp và dành một khoảng thời gian nhất định hằng ngày cho thảo luận nhóm, thu thập tài liệu và viết nội dung đề tài. Không có kế hoạch cụ thể sẽ khiến công việc bị ứ đọng, dẫn đến sự chán nản, lo lắng, có thể ảnh hưởng tới chất lượng và tiến độ triển khai đề tài.

Thứ bảy, trong quá trình thực hiện đề tài, giảng viên cần nhắc nhở sinh viên bám sát thuyết minh đề tài đã được thông qua. Khi nghiệm thu đề tài, Hội đồng Khoa học sẽ đánh giá xem kết quả nghiên cứu có phù hợp với mục tiêu của đề tài, đối tượng, phạm vi, mục tiêu, nội dung, phương pháp nghiên cứu và tiến độ thực hiện như đã đưa ra ở thuyết minh đề tài hay không. Do vậy, trong quá trình thực hiện đề tài và hoàn thành bản báo cáo tổng hợp kết quả nghiên cứu đề tài, tác giả cần lưu ý bám sát với bản thuyết minh đề tài đã được Khoa và trường thông qua.

Thứ tám, giảng viên cần lưu ý hướng dẫn sinh viên về văn phong và hình thức trình bày. Một đề tài NCKH của sinh viên được đánh giá cao không chỉ vì có nội dung tốt mà hình thức trình bày phải rõ ràng, mạch lạc, văn phong khoa học và chặt chẽ. Thực tế cho thấy khả năng hành văn, lập luận và văn phong trình bày của sinh viên còn khá yếu. Khá nhiều sinh viên thường mắc nhiều lỗi chính tả, cách dùng từ ngữ còn theo kiểu “văn nói”, câu văn lủng củng, thiếu logic, không thuyết phục người đọc. Do vậy, giảng viên hướng dẫn cần quan tâm nhắc nhở sinh viên trong quá trình thực hiện đề tài.

Cuối cùng, giảng viên cần luôn luôn đồng hành cùng sinh viên trong suốt quá trình thực hiện đề tài NCKH. Quá trình NCKH là một khoảng thời gian tương đối dài và sẽ gặp không ít khó khăn, có những lúc sinh viên cảm thấy chùn bước, muốn dừng lại, thì giảng viên hướng dẫn cần kịp thời động viên, định hướng và giúp sinh viên tháo gỡ để đi tiếp. Trong quá trình tập làm NCKH, có rất nhiều vấn đề sinh viên không biết, không rõ, do đó, luôn cần sự định hướng,

góp ý của giảng viên về mọi mặt, từ kiến thức đến kỹ năng và thái độ. Nếu giảng viên thực sự tâm huyết, thực sự sát sao với hoạt động NCKH của sinh viên, kịp thời nhắc nhở và động viên sinh viên, chắc chắn đề tài NCKH sẽ thành công.

Sinh viên NCKH là một trong những phương thức học tập hiệu quả nhất hiện nay, bởi trong quá trình nghiên cứu, sinh viên có thể tiếp cận kiến thức lý luận và kiến thức thực tiễn thông qua nhiều kênh thông tin khác nhau. NCKH giúp sinh viên phát triển và rèn luyện các kỹ năng tư duy sáng tạo, làm việc độc lập và làm việc theo nhóm. NCKH giúp sinh viên phát triển và rèn luyện kỹ năng mềm, trong đó có kỹ năng thuyết trình để bảo vệ đề tài nghiên cứu của mình. NCKH cũng giúp sinh viên rèn luyện thói quen đúng giờ, đúng hạn, làm việc có trách nhiệm và chuyên nghiệp hơn.

Có thể khẳng định rằng việc thúc đẩy hoạt động NCKH trong sinh viên sẽ từng bước nâng cao được chất lượng đào tạo của Khoa và của trường. Do đó, hoạt động NCKH của sinh viên cần được quan tâm và động viên đúng mức để tạo phong trào NCKH sôi nổi trong sinh viên./.

Nhận ngày: 12/4/2023

Biên tập ngày: 12/4/2023